

»Danes teroristi ne želijo prostora za mizo, hočejo razstreliti mizo«

Izjava člana ameriškega nacionalnega odbora, ki jo je izrekel o terorizmu leta 2000, torej leto dni pred 11. septembrom, se je izkazala za preroško. Kako pa se je zgodba o sodobnem terorizmu pravzaprav začela?

Amerika, zmagal sem, ti si izgubila

Znamenita ameriška obveščevalna agencija CIA je terorizem označila kot uporabo prevelike sile, torej nasilja ali grožnje z njim, načrtno storjeno s strani paradržavnih organizacij, s ciljem uresničevanja političnih, verskih ali ideoloških načrtov z zastraševanjem širokih množic.

Seveda je bil terorizem prisoten v zgodovini verjetno že od nastanka prvih držav ali organiziranih verstev. Torej dogodki v današnjem času ne pomenijo nič novega, res pa je, da so teroristi v drugi polovici 20. ali začetku 21. stoletja postali drugačni. Sedaj so manj povezani v medsebojno prepletenih organizacijah in morda ravno zato še bolj nevarni, ker delujejo samovoljno. Njihovi motivi so manj politični in vse bolj verski. Člani skupin prihajajo z vsega sveta.

Včasih je teroristična organizacija takoj po izvedbi javno prevzela odgovornost za dejanje in s tem opozorila nase, zdaj se to dogaja mnogo bolj počasi ali pa sploh ne. Prav tako redkeje natančno opredeljujejo cilje in pojasnjujejo, kaj so z dejanjem pravzaprav sploh želeli doseči.

Izjavo, zapisano v zgornjem podnaslovu, je dal Zacarias Moussaoui, eden od

organizatorjev napada na dvojčka, potem ko ga je sodišče leta 2006 obsodilo na dosmrtni zapor. Iz nje lahko razumemo, kako nevaren in ogrožajoč postane svet, ko so ljudje za dosego svojih ciljev pripravljeni uporabiti skrajno nasilje in žrtvovati tudi svoje življenje, ne oziraje se pri tem na smrt mnogih nedolžnih ljudi.

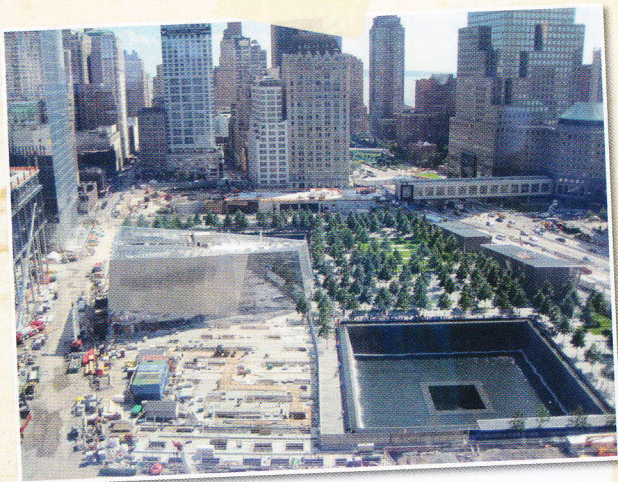
Kako se je torej začelo?

Verjetno ste slišali za atentate na Johna Kennedyja, Martina Luthra Kinga, Anwarja Sadata ali Indiro Gandhi, ki so se vsi zgodili v šestdesetih ali začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja? Šlo je za napade na znane politične osebnosti, v našem stoletju pa terorizem ne izbira več med politiki in množico običajnih ljudi.

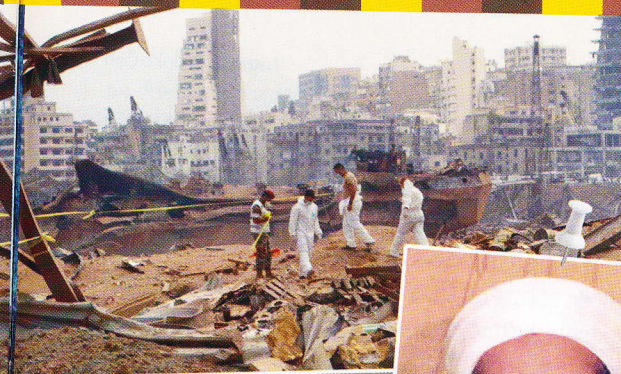
Poglejmo še nekatere dogodke med letoma 1970 in 2000, s katerimi se je moderni terorizem rodil. Komunistične Rdeče brigade so ugrabile in po 55 dneh ujetništva usmrtille nekdanjega predsednika italijanske vlade Alda Mora. IRA – Irska republikanska armada, ki se uradno bori za odcepitev Severne Irske od Velike Britanije, je na čoln postavila bombo članu angleške kraljeve družine lordu Louisu Mountbattnu, pri čemer sta umrla tudi dva najstnika. PLO, organizacija za svobodo Palestjine, je ugrabila italijansko ladjo za križarjenje in ubila ameriškega turista v invalidskem vozičku.

Znak Pro IRA zunaj mestnega pokopališča v Derryju na Severnem Irskem

Nacionalni spomenik in muzej 11. septembra na mestu Svetovnega trgovinskega centra v spomin na napade 11. septembra 2001

Posledice eksplozije v Bejrutu

V glavnem mestu Libanona Bejrutu se je samomorilec z bombo razstrelil v ameriškem veleposlaništvu in pri tem ubil 63 ljudi. Sledil je podoben napad, tokrat z avtomobilom bombo, ki se je zaletel v ameriško vojašnico. Umrlo je 240 ameriških marincev. Libijski teroristi so podstavili bombo v potniško letalo, ki je eksplodirala nad Škotsko in umorila 269 potnikov. Verski kult je spustil strupen živčni plin na postaji podzemne železnice v Tokiu in povzročil več deset smrtnih žrtev.

Kaj se je zgodilo 11. septembra in po njem?

Do največjega terorističnega dejanja v zgodovini je prišlo 11. septembra 2001, ko je devetnajst islamskih skrajnežev, oboroženih z noži za rezanje tapet in povezanih s teroristično mrežo Al Kaída, ugrabilo štiri ameriška potniška letala. Prvo letalo se je zaletelo v

obrambno ministrstvo ZDA Pentagon, drugo je strmoglavilo pri spopadu potnikov z ugrabitelji,

Osama bin Laden, voditelj Al Kaide

dve pa sta zrušili nebotičnika Svetovnega trgovskega centra v New Yorku, imenovana dvojčka. Umrlo je nekaj manj kot tri tisoč ljudi. Svet dejansko ni bil nikoli več enak. Pokazala se je sposobnost teroristov, da izkoristijo sodobni telekomunikacijski in transportni sistem

za izvoz nasilja kamorkoli po svetu. Skrajna dejanja so postala globalna.

Pričakovati je bilo povračilno akcijo prve svetovne velesile ZDA. Predsednik George Bush je sprožil vojno proti *osi zla*, kot je poimenoval terorizem, z napadom na Afganistan in Irak. Učinek je bil dvomljiv. Američani so sicer likvidirali najbolj iskanega človeka na svetu – voditelja Al Kaide Osamo bin Ladna. Ob sedanjem umiku Američanov iz Afganistana pa je postalo jasno, da je ta akcija dala samo še dodatni zagon džihadu, sveti vojni proti ZDA, ter spodbudila oblikovanje novih terorističnih celic in skupin.

Popolne varnosti ni

Za večino ljudi so najbližja fronta protiteroristične vojne postali – letališki terminali. Američani so ustanovili Upravo za prometno varnost, ki je imela eno samo nalogo – najti morebitne nevarne stvari, ki bi jih ljudje lahko pretihotapili v letalo. Leta 2006 so na primer uspešno preprečili vnos tekočega eksploziva v letalo, namenjeno iz Londona v New York. Takrat so bile prepovedane vse tekočine. Kasneje so kot izjemo dovolili mleko za dojenčke. Da je stvar resna, dokazujejo objavljeni podatki. V obdobju med letoma 2002 in 2005 so zaplenili 16 milijonov kosov potencialno nevarnih stvari. Tukaj je bilo dobesedno vse – od motornih žag do plastičnih mečev iz Disneyworlda. Povprečno to pomeni okoli 14 tisoč kosov na dan.

Dejstvo je, da previdnost še kako rešuje življenja. Vendar – noben sistem ni neprebojen. Tako je leta 2007 uspelo nekemu letalskemu uslužbencu v letalo na progi iz Orlanda na Floridi v Portoriko vkrcati platneno torbo, v kateri je bilo trinajst pištol, ena jurišna puška in štirje kilogrami marihuane. Popolne varnosti v našem življenju žal ni.

V vojni med krščanskim Zahodom in muslimanskimi skrajneži pa je lahko zmagovalec samo nekdo tretji – in ta tretji že čaka: to je Kitajska – največja onesnaževalka okolja in velika zatiralka človekovih pravic. To je scenarij, ki se ga moramo bati.

Spomenik Aldu Moru v Rimu

Po tem, ko so v tokijski podzemni železnici izpustili sarin